

8. RUTES I PUNTS D'OBSERVACIÓ I GAUDI DEL PAISATGE

8. RUTES I PUNTS D'OBSERVACIÓ I GAUDI DEL PAISATGE

El territori s'ha articulats històricament a partir de les vies de comunicació. Les xarxes de camins han cohesionat els territoris al permetre els fluxos de persones i bens materials. Les antigues vies romanes van ser els eixos de comunicació principals durant molts segles i tot i caure en decadència durant l'edat mitjana, en molts casos el seu traçat es va mantenir i ampliar a partir del segle XI amb la revifada del comerç i els mercats a les vil·les.

La xarxa de comunicacions de la Catalunya Central comprèn tot tipus de vies: autopistes, autovies, carreteres provincials, comarcals i locals, que permeten accedir a tots els pobles i llogarets de l'àmbit. La morfologia del territori afavoreix la complexitat de la xarxa a les zones més planeres del Pla de Bages, la Plana de Vic i la Conca d'Òdena, alhora que les valls dels cursos fluvials esdevenen els eixos vertebradors de la mobilitat que tradicionalment han permès l'intercanvi i la comunicació entre el nord i el sud, i l'est i l'oest de Catalunya, com és el cas del Llobregat, el Cardener, l'Anoia, el Ter i el Congost. Altres carreteres s'endinsen pels altiplans i per les estretes valls prepirinenques mostrant belles panoràmiques i la gran diversitat de paisatges de les Comarques Centrals.

En l'actualitat, les vies de comunicació s'han convertit en l'element clau que permet la mobilitat de les persones en el territori. Però l'expansió de l'ús del vehicle privat en els trajectes diaris i també en els viatges d'oci i esbarjo, de cap de setmana o en els períodes de vacances, fa que per a moltes persones la percepció del paisatge es faci en molts casos i essencialment a través del parabrises de l'automòbil o les finestres laterals. De manera que els paisatges observats se succeeixen a una velocitat vertiginosa, amb una percepció cada cop més dinàmica i a gran velocitat.

La xarxa d'itineraris que es proposa en aquest Catàleg pretén facilitar l'accés a l'observació i la contemplació del paisatge. Es recullen les rutes i itineraris que s'ha considerat que travessen els paisatges més representatius de les Comarques Centrals, per a seguir a peu o en vehicle. Es tracta que el visitant s'hi aturi de tant en tant per a que el paisatge passi de ser una observació distant, una representació llunyana, a un espai temps viscut, encara que sigui només durant la parada en un mirador a peu de carretera. Els itineraris motoritzats i no motoritzats se seleccionen seguint deu criteris definits per l'Observatori del Paisatge de Catalunya, per bé que aquests no sempre es compleixen amb el mateix grau. Els criteris són els següents:

1. Representativitat. Itineraris que permeten copsar la riquesa i diversitat de components paisatgístiques (paisatges urbans, periurbans, litorals, agrícoles, de muntanya...), així com les singularitats pròpies de cadascuna de les unitats de paisatge.

2. Diversitat. Itineraris des dels quals es poden percebre els principals valors del paisatge (naturals, estètics, històrics, socials, simbòlics...).

3. Visibilitat. Itineraris que disposen de punts amb gran visibilitat escènica.

4. Abast. Itineraris amb un major abast territorial, permetent, en el seu conjunt, una percepció adequada de tot l'àmbit territorial.

5. Accessibilitat. Amb l'objectiu d'afavorir l'accés al paisatge, s'inclouen itineraris pedestres, cicloturístics, i motoritzats (carreteres).

6. Simbolisme. Itineraris amb un significat històric o simbòlic per la població (camins de ronda, peregrinatges, rutes històriques, etc.)

7. Popularitat. Itineraris coneguts i valorats per la població, identificats a partir dels processos de participació dels catàlegs de paisatge.

8. Sinèrgia. Es prioritzen itineraris amb accessos i senyalització existents. Es tracta de trams de recorreguts ja institucionalitzats (GR, via verda, PR, etc.).

9. Complementarietat. Es prioritzen aquells que incorporen en el seu traçat els punts d'observació prioritària (miradors) definits en els catàlegs de paisatge.

10. Seguretat. Itineraris que tenen un accés fàcil i un recorregut d'escassa dificultat, per a un gaudi del paisatge òptim.

Pel que fa als punts d'observació, en aquest capítol es presenta una xarxa de miradors constituïda per aquells

Figura 8.1: Motoristes a les proximitats de Calders, Moianès.

que tenen una significació elevada en el conjunt del territori de les Comarques Centrals, ja sigui a causa de l'ampli camp visual que ofereixen o per la seva popularitat, són àmpliament coneguts per la majoria de la població de l'àmbit territorial. Els miradors són una de les formes contemporànies de contemplació dels paisatges urbans i rurals. Aquests espais privilegiats inviten, estimulen i, evidentment, faciliten la contemplació i l'estima pels paisatges, en una contemplació emocional i vivencial.

Els miradors més estratègics acostumen a localitzar-se en llocs elevats, accessibles, de gran amplitud escènica, i amb vistes atractives i variades que permeten captar els matisos dels diferents paisatges. Es tracta de cims, edificis públics de les ciutats, torres, castells, ermites, marges de les carreteres; llocs que poden tenir al mateix temps una forta càrrega simbòlica per la població i ser un punt de contemplació plaent i reposat dels paisatges i els seus valors.

Alguns miradors inclouen elements per a la interpretació dels paisatges, sobretot panells, mentre que en d'altres l'essència de cada paisatge i el seu significat poden intuir-se a través del coneixement, la percepció i la mirada de cadascú.

A les Comarques Centrals s'han localitzat i cartografiat 82 punts d'observació estratègics dels diversos paisatges i els seus valors, que compten amb excel·lents capacitats didàctiques i de sensibilització social.

Els miradors s'han seleccionat seguint deu criteris definits per l'Observatori del Paisatge de Catalunya, per bé que aquests no sempre es compleixen amb el mateix grau. Els criteris són els següents:

1. Visibilitat. Miradors amb àmplies panoràmiques (tenint present que sovint una visibilitat panoràmica molt extensa impedeix la percepció d'alguns detalls pel fet que la llunyania tendeix a difuminar el territori visible).

2. Proximitat visual. Miradors des dels quals es poden percebre millor els elements que caracteritzen un determinat paisatge (unitat de paisatge).

3. Representativitat. Miradors des dels quals es pot copsar la riquesa i diversitat de paisatges de Catalunya (unitats de paisatge), així com varietat de components paisatgístiques (paisatges urbans, periurbans, litorals, agrícoles, de muntanya...).

4. Diversitat. Miradors des dels quals es poden percebre els principals valors del paisatge (naturals, estètics, històrics, socials, simbòlics...).

5. Abast. Miradors que s'estructurin en xarxa, permetent, en el seu conjunt, una percepció adequada de tot el territori català, evitant miradors molt pròxims entre si.

6. Accessibilitat. Amb l'objectiu d'afavorir l'accés al paisatge, en general, miradors accessibles amb cotxe o que no requereixen caminar més de 30 minuts.

7. Varietat d'emplaçaments. S'inclouen cims, colls, llocs dins les poblacions (places i altres espais públics), elements arquitectònics destacats (castells i ermites) d'accés públic, miradors de carretera, en camins de ronda, refugis, o altres elements simbòlics atribuïts per la població (llocs amb personalitat local o regional i amb forta càrrega simbòlica).

8. Popularitat. Miradors coneguts i valorats per la població, identificats a partir dels processos de participació dels catàlegs de paisatge.

9. Sinèrgia. Sempre que sigui possible, s'haurien de prioritzar miradors amb accessos i senyalització existents.

10. Complementarietat. Quan sigui possible, haurien de formar part d'itineraris paisatgístics.

Figura 8.2: Els cims i colls aglutinen una part de la xarxa de miradors proposada. A la imatge, rodalies de Vidrà.

8.1. Rutes

El conjunt d'itineraris rodats i no rodats identificats per les Comarques Centrals són els següents:

Itineraris motoritzats:

- Eix Transversal, d'Espinelves a Pujalt (C-25)
- Eix del Llobregat, de Castellbell i el Vilar al túnel del Cadí (Guardiola de Berguedà; C-16)
- Nacional II, de la Panadella (Montmaneu) al Bruc (A-2)
- Eix del Cardener, de Monistrol de Montserrat a Solsona (C-55)
- Eix del Congost, d'Aiguafreda a la Farga de Bebié (Montesquiu, les Lloses; C-17)
- Carretera de Moià, de Manresa a Vic (N-141c)
- Carretera de Valls, de Manresa a la Llacuna (C-37)
- Eix Prepirinenc, de Castellar de la Ribera a Borredà (C-26)
- Carretera d'Olost, de Vic a Berga (C-154)
- Carretera de Castellfollit de Riubregós a Jorba, per Calaf (C-1412a)
- Carretera dels Prats del Rei a Igualada, per les Maioles (BV-1031)
- Carretera de Navarces al coll d'Estenalles (Matadepera, Mura), per Talamanca (BV-1221)
- Carretera de Callús a Castelltallat (BV-3003)
- Carretera de Súria a Serrateix (B-423)
- Carretera de Seva al Collformic (el Brull), pel Brull (BV-5301)
- Carretera de Seva a Viladrau (BV-5303/GI-520)
- Carretera de Vic a Rupit (C-153)
- Carretera de Guardiola de Berguedà a Gósol (B-400)
- Carretera de Bagà al coll de Pal (Bagà; BV-4024)
- Carretera de la Pobla de Lillet al coll de la Creueta (Castellar de n'Hug, Toses), per Castellar de n'Hug (BV-4031)
- Carretera de Llinars (Odèn) al coll de Jou (Guixers; L-401)
- Carretera de Solsona a Sant Llorenç de Morunys, per Lladurs (LV-4241)
- Carretera d'Olius a Sant Llorenç de Morunys, pel pantà de la Llosa del Cavall (C-462)
- Carretera d'Igualada a Aguiló, per Sant Martí de Tous (C-241c/C-241e)
- Carretera de Solsona al coll del Piteu (Biosca; C-451)
- Carretera de Calaf a Súria, per Pinós (B-300/BV-3002)

- Carretera de Sant Quirze de Besora a Vidrà, per Santa Maria de Besora (BV-5227)
- Carretera de Calaf a Sant Guim de Freixenet, per Sant Martí Sesgueioles (BV-1001)
- Carretera d'Igualada al Borràs (Castellbell i el Vilar), per Hostalets de Pierola (C-15/B-224/BV-2243/B-231/A-2/B-112/C-55)
- Carretera de la Plana Pelada (Torrelles de Foix) al Coll del Bosc (Mediona, la Llacuna), per la Llacuna (BP-2121/BV-2136)
- Carretera d'Igualada al Coll de Mata (la Torre de Claramunt), per Capellades i la Pobla de Claramunt (C-244)
- Carretera de Canaletes (Cabrera d'Anoia) a la Fortesa (Piera), per Sant Jaume Sesoliveres (BV-2304/BV-2242)

Itineraris no motoritzats:

- GR-1 Sender Transversal, d'Alpens al coll del Vent (Odèn)
- GR-2 la Jonquera - Aiguafreda, del coll Sabastida (Rupit i Pruit) a Can Brull (Aiguafreda)
- GR-3 Sender Central de Catalunya, del castell de Milany (Vidrà) a Santes Creus del Bordell (Pinell de Solsonès)
- GR-4 Puigcerdà - Montserrat, de Comabella (Bagà) al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat)
- GR-5 Sender dels Miradors, del molí de l'Adrobau (Montseny, el Brull) al Cafè (el Brull)
- GR-7 Andorra - Fredes, de coll de Port (Josa i Tuixén, la Coma i la Pedra) a Bellprat
- GR-96 Camí Romeu a Montserrat (de Sant Miquel de Gonerres a Monistrol de Montserrat)
- GR-107 Camí dels Bons Homes, del santuari de Queralt (Berga) al coll de Pendís (Bellver de Cerdanya, Guardiola de Berguedà)
- GR-150 Entorn a la Serra del Cadí, del coll de Pal (Bagà) al coll de Mola (Gósol)
- GR-151 Sender de l'Abat Oliba, de Vic a Ripoll i a Sant Joan de les Abadesses
- GR-171 Santuari de Pinós - refugi del Caro, del santuari de Pinós (Pinós) a la Fita (Castellfollit de Riubregós)
- GR-172 Bellprat - refugi de la Mussara, de Bellprat al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat)
- GR-176 Ruta de les Vint Ermites, circular pel rodal de Navàs i Puig-reig

- GR-177 Ruta del Moianès, circular per tot l'àmbit del Moianès
- GR-179 Sender dels Maquis, del santuari de Queralt (Berga) al monestir de Montserrat (Monistrol de Montserrat)
- GR-210 Ruta del Ter, de la Farga de Bebié (Montesquiu) al pantà de Sau (Vilanova de Sau)
- GR-241 Sender circular de Borredà
- PR-C 11
- PR-C 19
- PR-C 40
- PR-C 41
- PR-C 42
- PR-C 43
- PR-C 44
- PR-C 45
- PR-C 46
- PR-C 47
- PR-C 50
- PR-C 51
- PR-C 52
- PR-C 73
- PR-C 76
- PR-C 77
- PR-C 78
- PR-C 119
- PR-C 123
- PR-C 124
- PR-C 125
- PR-C 127
- PR-C 128
- PR-C 130
- PR-C 131
- PR-C 133
- PR-C 134
- PR-C 135

- PR-C 136
- PR-C 144

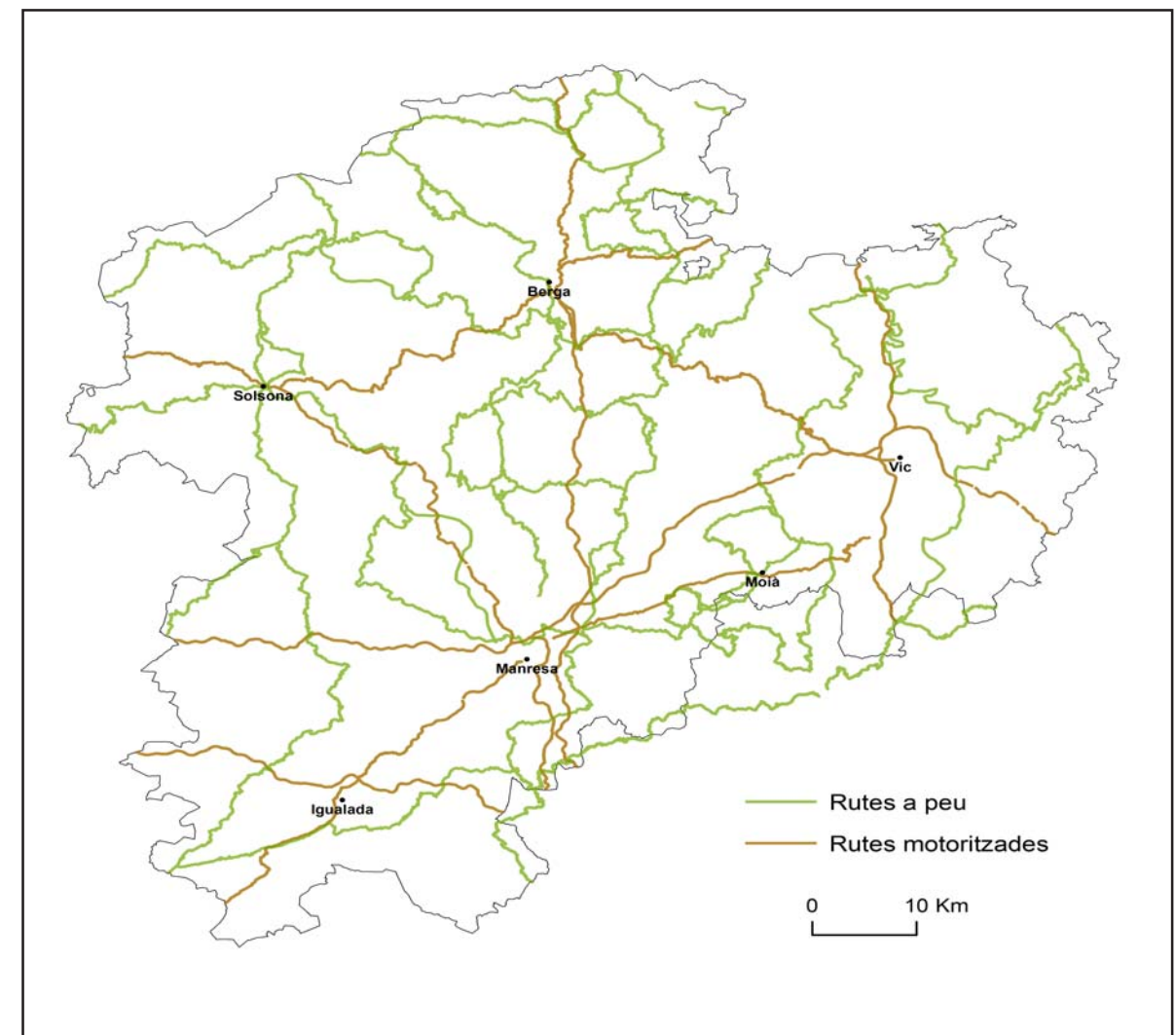

Figura 8.3: Mapa d'itineraris de les Comarques Centrals

A continuació es descriuen 25 itineraris dels 47 identificats i cartografiats en el mapa 4.2 Itineraris, 9 de motoritzats i 16 de no motoritzats. Aquests itineraris motoritzats preferents, juntament amb els GR's que transcorren per les Comarques Centrals, permeten una percepció global dels diversos paisatges de l'àmbit i la comparació entre els diferents valors i singularitats que els caracteritzen. A les fitxes de cada unitat de paisatge (volum II.a i II.b) es descriuen altres itineraris, de trajecte més reduït i pausat, que utilitzen carreteres de caire local o comarcal, i senders de petit recorregut (PR's) o altres camins rurals, que ressegueixen els paisatges més rellevants en cada cas.

8.1.1. Itineraris motoritzats

Es destaquen 9 itineraris motoritzats d'àmbit general per la seva extensió i per la varietat de paisatges que s'hi poden contemplar. L'apropament motoritzat a les unitats de paisatge de les Comarques Centrals (volum II.a i II.b) permet contrastar les diferències i singularitats que presenten cadascuna d'elles, d'una forma còmode i accessible, sempre i quan es faci reposada i reflexivament, aprofitant els miradors i espais de contemplació per entrar en la vivència del paisatge, i no només en la successió d'imatges.

L'Eix Transversal creua les Comarques Centrals d'est a oest pràcticament pel seu centre, esdevenint la via que transcorre per la major diversitat de paisatges de l'àmbit. Des de la seva inauguració completa

Figura 8.4: L'Eix Transversal al seu pas per Aguilar de Segarra.

l'any 1997, la C-25 s'ha convertit en una de les artèries més importants i connectores de les Comarques Centrals, ja que els altres eixos principals mantenen la direcció sud-nord, comunicant Barcelona amb l'interior a través de les valls fluvials.

Entrant pel nucli singular d'Espinelves, la C-25 transcorre pel paisatge forestal i compacte de les Guillerries, on es pot observar un entorn natural caracteritzat per l'explotació dels seus recursos silvícoles com els faigs o les plantacions d'avets, aquest últim protagonista de la reconeguda Fira de l'Avet d'Espinelves de principis de desembre. Aquest tram de l'itinerari també permet gaudir dels contrastos cromàtics que esdevenen de la barreja d'arbres caducifolis, com el faig i el roure, i les alzines perennes. El contrast és especialment rellevant a la tardor, on els ocres i vermells es contraposen als verds apagats de les alzines, però és igualment perceptible amb la defoliació hivernal, i amb el rebrot lluent de la primavera.

Baixant de les Guillerries, la carretera arriba a la Plana de Vic i es dirigeix al nord creuant la plana agrícola, vorejant la capital d'Osona pel seu sector septentrional des d'on es pot observar el marc paisatgístic que confereixen el conjunt de serralades que envolten la plana. Els fons més emblemàtics són les mateixes Guillerries, el Montseny al sud-est, el Cabrerès a l'est, i la serra de Bellmunt al nord, tot i que la seva visualització depèn en part de la boira, ja que interactua amb el paisatge com un element configurador més. També és característic d'aquesta zona el contrast que produeix la roca nua de les cingleres amb la vegetació, on destaca la singularitat paisatgística que els afloraments de roca, badlands i turons testimoni confereixen al paisatge de la unitat, especialment a l'oest de Vic i Gurb, i als voltants de Tona, coneguts com a Turons de la Plana Ausetana i reconeguts com a espais d'interès natural.

A continuació l'itinerari es dirigeix cap a Manresa resseguint, pràcticament per sobre, el límit entre les unitats del Lluçanès i el Moianès, que conformen l'altiplà que separa les conques del Ter i el Besòs de la del Llobregat. Cal destacar que just sobre l'Eix es troba el mirador de Santa Maria d'Oló que permet una panoràmica de 360°, sobre el Lluçanès al nord, on es pot observar un mosaic agroforestal ben definit i una frondositat forestal dominada per les coníferes amb el Pirineu de teló de fons; i sobre el Moianès al sud, amb un mosaic agroforestal més obert, amb més arbres caducifolis i amb Montserrat i el Montseny com a fons a dreta i esquerra, respectivament. Aquesta tram de l'itinerari també presenta abundància de construccions i, especialment, murs de pedra seca.

Seguidament l'Eix s'introdueix al Pla de Bages, aproximadament a l'alçada d'Artés, amb les restes de la torre campanar de Santa Maria d'Artés i de l'antic castell dalt d'un petit turó com a referència, i que també és un dels miradors explicitats en aquest catàleg. A partir d'aquest punt s'observa un evident canvi paisatgístic, ja que passem d'un entorn agroforestal a una plana agrícola, urbana i industrial, emmarcada per la serra de l'Obac i Montserrat al sud i la serra de Castelltallat al nord-oest. A mesura que el trajecte s'atansa a Manresa es troba un paisatge més urbà, amb polígons industrials inserits en el context agrícola, així com alguna urbanització. Cal destacar l'àrea d'hortes del Poal al nord-oest de Manresa d'una extensió

Figura 8.5: Castell de Castellolí.

considerable i que es creuen en aquest itinerari. Posteriorment, la carretera es dirigeix cap a l'oest i ja no deixarà aquesta traça fins sortir dels límits de l'àmbit al terme municipal de Pujalt a la comarca de l'Anoia.

Un cop s'abandona la unitat del Pla de Bages s'entra a la de Rubió-Castellallat-Pinós, sempre amb la serra de Castellallat de fons escènic al nord, i creuant altre vegada una àrea amb murs de pedra seca i un mosaic agroforestal compacte. Finalment, després de deixar enrera turons, desmunts i serres, en moltes de les quals encara es fa evident el pas de diversos incendis forestals, s'entra als Costers de la Segarra i a l'altiplà de Calaf. El paisatge s'obre i l'agricultura pren protagonisme arreu de la unitat, amb l'excepció de Calaf, que situat al bell mig de l'altiplà concentra la productivitat industrial de la zona amb una extensió impermeabilitzada considerable. Val a dir que un altre dels miradors d'aquest catàleg, el turó de Sant Sebastià, de 765 metres d'alçada, és molt emblemàtic per als calafins, i cada primer de maig hi celebren un tradicional i festiu aplec per tal de complir el vot del poble.

L'Eix del Llobregat és l'altre gran itinerari vertebrador de les Comarques Centrals, en aquest cas creuant l'àmbit de sud a nord pel seu centre i amb una linealitat precisa. L'actual C-16 reflecteix la importància d'aquest corredor de comunicació central, i en especial el seu paper en la industrialització de Catalunya de finals del s. XVIII i principis del XIX, quan unia Barcelona amb Manresa i amb tota la vall del Llobregat, florida de colònies industrials.

L'itinerari accedeix a l'àmbit per la unitat de Sant Llorenç del Munt i l'Obac-El Cairat, a l'alçada de l'estreta vall que separa Montserrat de la serra de l'Obac. Només de començar, l'itinerari mostra el paisatge contundent d'aquests dos massissos de conglomerats amb uns contrastos molt marcats entre els cingles i la vegetació que els colonitza. Alhora, en aquest petit sector entre els municipis de Castellbell i el Vilar, Sant Vicenç de Castellet i Castellgalí, també s'hi emmarquen diverses colònies industrials com la Colònia el Burés, el Borràs o la Bauma entre d'altres colònies i fàbriques de riu, que esdevindran un element característic del paisatge d'aquest itinerari. Igualment, la ruta circula a prop de dos miradors com són l'ermita de Sant Vicenç de Castellbell i el Castell de Castellet, que permeten interessants panoràmiques sobre els pobles, les colònies i els polígons industrials que defineixen en part, el caràcter urbà i industrial d'aquesta zona a cavall entre Manresa i l'àrea metropolitana de Barcelona.

Seguidament el recorregut entra a la unitat del Pla de Bages, el paisatge de plana s'obre a l'agricultura mentre es voreja la ciutat de Manresa per l'est i es deixa enrera l'àrea industrial de Bufalvent. Cal destacar la zona d'horta de Viladordis que es dispersa sobre l'àrea agrícola entre Manresa i la C-16, i que forma part del projecte d'Anella Verda de la capital del Bages. En general, al Pla de Bages s'hi localitzen molts pobles i nuclis on les hortes urbanes o periurbanes hi són presents aportant-hi una qualitat paisatgística rellevant. Aquesta característica es pot apreciar atansant-se a Sant Fruitós del Bages o especialment a Navarclés. L'itinerari segueix cap al nord deixant Santpedor i el polígon industrial Santa Anna a l'oest, així com la serra de Castellallat, que juntament amb Montserrat i la serra de l'Obac esdevenen els fons més emblemàtics del Pla de Bages.

Al entrar a la unitat de la Conca Salina l'itinerari torna a envoltar-se dels relleus suaus de la vall del Llobregat, es fa evident el canvi d'unitat ja que de seguida es troba una de les singularitats dels nuclis d'aquesta unitat de paisatge que la fa única a Catalunya, és el runam salí situat vora l'antiga colònia industrial de la Botjosa. El contrast cromàtic i la dimensió dels runams els converteix en referents visuals ineludibles d'aquest paisatge. Passada l'entrada a Sallent, amb el runam salí i el polígon a l'altre costat de carretera, es circumda el poble per l'oest i es creua per sobre el viaducte que salva la zona d'hortes del Trabal i de Sant Antoni, de gran bellesa estètica i una considerable extensió.

Direcció Balsareny l'itinerari entra en una zona d'abundància en construccions de pedra seca vinculades al paisatge agroforestal que s'hi desenvolupa. També es pot observar el runam salí de Vilafruns, així com fer una parada al mirador prioritari del castell de Balsareny, al nord del nucli, d'on es pot gaudir d'una panoràmica de 360° amb vistes sobre el poble, el runam o la colònia industrial de la Rabeia, situada al nord-est.

Seguidament s'entra als Replans del Berguedà a l'alçada del nucli singular de Navàs, al voltant del qual es poden apreciar murs de pedra seca i un paisatge agroforestal ben definit. A partir de Navàs, i fins passat Gironella, la vall interior oberta que defineix el Llobregat es veu esquitxada per nombroses colònies

Figura 8.6: Can Miralda i, al fons, la Pòpia del Montgròs, a Sant Salvador de Guardiola, Pla de Bages.

industrials a banda i banda del recorregut, com per exemple l'Ametlla de Merola o Cal Vidal, ambdues amb una zona d'hortes hereves de l'època industrial, Viladomiu Nou i Viladomiu Vell, o Cal Rosal, entre moltes altres. En molts casos també es pot observar el ric patrimoni modernista que representen les cases de l'amo d'aquestes colònies industrials. Com per exemple la torre del propietari de la colònia Prat o Cal Prat, situada sobre un meandre del riu Llobregat i que també és un mirador local de la població de Puig-reig.

A mesura que l'itinerari s'acosta a Berga el fons escènic que a tot hora representa el Prepirineu es concreta amb l'emblemàtica serra de Queralt, culminada pel mirador prioritari que representa el santuari homònim, i que juntament amb la serra dels Lladres defineixen un fons de contrast entre les cingleres de roca grisa i la vegetació, amb un fort component identitari per la població del Berguedà.

Finalment, l'itinerari s'endinsa a la unitat de les Capçaleres del Llobregat, un cop passat Berga. El paisatge pren una dimensió molt més forestal i natural, i els contrastos es fan més rellevants i contundents començant pel contrast que representa la làmina d'aigua del pantà de la Baells enmig dels perfils abruptes i coberts de la vegetació d'una vall cada cop més tancada. A la part nord del pantà, la central tèrmica de Cercs actua de fort referent visual i industrial donant pas als replans on s'assenta la conca minera de Fígols, amb diverses colònies mineres com Sant Josep, Sant Corneli o la Consolació, emmarcades a peus dels cingles de Vallcebre. També cal destacar els contrastos cromàtics que proporcionen la vegetació caducifolia barrejada amb les pinedes de muntanya, que caracteritzen la zona i són objecte d'explotació arreu de la unitat, així com el contrast del bosc amb els prats a la part més septentrional de la unitat.

L'itinerari finalitza al arribar al túnel del Cadí després de passar per la petita vall tancada de Bagà i Guardiola de Berguedà que permet el desenvolupament del mosaic agroforestal, i després d'entreveure algunes serres i perfils emblemàtics com el Pedró del Rasos de Peguera, el Pedraforca o la serra del Cadí

Un altre eix de comunicació tradicional és la carretera A-2, que en l'àmbit de les Comarques Centrals transcorre des de la Panadella fins al Bruc. D'oest a est, l'itinerari comença a la unitat dels Costers de la Segarra creuant horitzontalment la seva zona meridional caracteritzada pel mosaic agroforestal que s'hi desenvolupa, i els suaus relleus sovint escapçats per desmunts que redueixen la visibilitat d'aquest sector. Al arribar a Jorba l'itinerari passa a la unitat de la Conca d'Òdena i les panoràmiques s'eixamplen al paisatge agrícola i urbanitzat de les rodalies d'Igualada, afitat per la serra de Rubió al nord, la serra de Miralles i de Collbàs al sud i l'omnipresent Montserrat a l'est, que s'erigeix com a fita visual de la conca.

A mesura que l'itinerari s'atansa a Igualada el paisatge mostra els terrers envoltats de vegetació i una major ocupació industrial del territori, que es mantindrà mentre es fa la circumvalació a la ciutat pel nord. El continu urbà entre Igualada i Vilanova del Camí, i l'aeròdrom d'Òdena, deixen pas a un altre tram inserit en els suaus relleus del nucli de creixement lineal de Castellolí fins al coll del Bruc, on el túnel marca la fi d'aquesta unitat i porta l'itinerari a la unitat de Montserrat, on la singularitat de les formacions rocoses contrastades amb la vegetació marquen el caràcter únic d'aquest indret tant simbòlic. Finalment, s'arriba al Pla de Montserrat on el paisatge es caracteritza pel mosaic agroforestal al voltant del nucli del Bruc, també de creixement lineal, i es comença a presentar el paisatge d'urbanitzacions que s'extenen a peus del massís de Montserrat, sempre present per damunt d'aquest últim sector de l'itinerari.

L'Eix del Cardener ressegueix la C-55 des de Montserrat a Solsona, començant a Monistrol de Montserrat paral·lelament a l'itinerari de l'Eix del Llobregat però aquest cop per l'altra banda de riu, permetent una major aproximació als polígons industrials, els miradors de Sant Vicenç de Castellbell i el castell de Castellet, així com les colònies industrials del Burés o la dels Comptals, o la zona d'hortes de Castellgalí. A continuació, el recorregut dona la volta a Manresa pel nord fins a Sant Joan de Vilatorrada creuant les hortes de Viladordis i del Poal on es combinen els usos agraris, urbans i industrials que donen forma al paisatge del Pla de Bages, amb la serra de Castelltallat que actua de fons escènic per aquest tram d'itinerari encarat al nord-oest.

Un cop passat Callús s'entra a la unitat de la Conca Salina i el paisatge es tanca juntament amb la vall del Cardener. A partir d'aquí es troben les colònies industrials, així com un paisatge agroforestal on hi són rellevants les construccions de pedra seca. Camí de Súrria es passa per les colònies de Can Cavaller, el Cortès i Antius, abans d'arribar al runam salí que caracteritza molt particularment el paisatge d'aquesta població. Igualment, és de gran rellevància estètica i productiva el conjunt d'hortes que es troben als dos accessos del municipi, que amb una extensió considerable aporten harmonia a l'interfície entre l'espai agroforestal i l'urbà.

L'itinerari segueix cap a Cardona alhora que es poden observar diverses colònies industrials de la riba esquerra del Cardener, com la de Valls de Torroella o el Palà de Torroella, que exemplifiquen el passat industrial dels principals cursos fluvials interiors de Catalunya. Al arribar a Cardona el recorregut ofereix un paisatge agroforestal més obert mentre dona la volta a la població per la zona d'hortes del nord, tot i que és recomenable fer una pausa per pujar fins el mirador del castell de Cardona, fita visual del territori, i gaudir de la panoràmica de 360° sobre el paisatge de la Conca Salina, la ciutat i la Muntanya de Sal, reconvertida en un parc cultural amb l'objectiu d'explicar la importància d'aquest mineral en la història de la ciutat i la vall salina.

Seguidament, el recorregut entra als Replans del Solsonès passant a peus del castell de Clariana de Cardener, que també és un mirador de la vall del Cardener. El paisatge d'aquesta unitat és marcadament agroforestal i amb una gran abundància de cases pairals disperses pel territori, que aporten una continuïtat paisatgística de lògica i harmònica vinculació entre la forma d'assentar-se sobre la zona i el paisatge que s'hi desenvolupa.

A mesura que s'arriba a Solsona la C-55 passa per l'àrea residencial i industrial de la capital comarcal disposada de forma lineal a banda i banda de la carretera. Primer transcorre per la urbanització del Pi de Sant Just, pertanyent a Olius i enganxada a un petit polígon industrial i de serveis, i encara no un quilòmetre després creua el polígon industrial dels Ametllers, per fer un altre mig quilòmetre i entrar finalment a Solsona. El recorregut acaba en aquesta ciutat on es pot aprofitar per vorejar el casc antic per l'avinguda arbrada de la Mare de Déu del Claustre i seguir recte per trobar el camí al Castellvell, un mirador privilegiat de Solsona i els Replans del Solsonès, a més de tot el Prepirineu al nord, on destaca el Port del Comte i els pollegons del Pedraforca, i direcció sud, la serra de Pinós en primer terme i Montserrat i el Montseny com a teló de fons.

Un altre eix vertebrador de les comunicacions viàries de Catalunya és la **carretera C-17**, que en l'àmbit de les Comarques Centrals parteix d'Aiguafreda per dirigir-se a Ripoll travessant verticalment tota la Plana de Vic. Concretament, l'itinerari parteix de la unitat dels Cingles de Bertí i Gallifa creuant el paisatge urbà i d'urbanitzacions d'Aiguafreda, amb els cingles del Cerdà a mà esquerra, però ràpidament s'arriba a Centelles i s'obre al paisatge agrícola de la Plana de Vic. El paisatge d'aquesta unitat el defineix l'extensió agrícola de secà on s'hi insereix un desenvolupament urbà i industrial important, a part d'un seguit de singularitats que es van descobrint amb el recorregut.

Un cop passat Centelles es voreja el nucli singular dels Hostalets de Balenyà i ja es pot observar com la plana està envoltada de significatius desnivells que l'hi confereixen un caràcter particular. Havent deixat enrera els cingles de Bertí, a l'oest s'alça l'altiplà del Moianès amb el Castellar i el Puigsagordi de referents, mentre que a l'est la serra de l'Arca esdevé el primer contrafort de l'emblemàtic Montseny. Seguint endavant hi ha el municipi de Tona amb el mirador i fita visual que representa el seu castell, encimbellat en un dels

turons testimoni que formen l'espai d'interès natural del Turons de la plana ausetana, o serrats com els anomenen la gent del país, que juntament amb els cingles de l'altiplà del Lluçanès, els badlands i els afloraments de les característiques margues grises de la plana, confereixen un cromatisme i uns contrastes amb la vegetació molt representatius d'aquesta unitat de paisatge, que en el sector entre Tona i Vic es fa especialment visible.

A l'alçada de Vic el marc muntanyós de la plana el defineixen les Guillerries per l'est, i els cingles curullats de badlands de l'altiplà del Lluçanès i de l'entorn de Gurb. Un cop passat l'àrea industrial del nord de Vic, l'itinerari es troba amb el Ter que es dirigeix cap a l'est i al pantà de Sau, per sobre del qual es poden observar els relleus tabulars del Cabrerès. A partir d'aquí la ruta resseguirà la vall fluvial endinsant-se en els meandres del Ter, on la sinuositat i amplitud del riu, la vegetació de ribera, les colònies industrials i l'adaptació dels municipis i els conreus als meandres, definiran un paisatge únic dins el conjunt de Catalunya. El recorregut permet observar colònies industrials com la Gleva, la colònia Lacambra, la colònia Imbern, Borgonyà o la Mambla d'Orís, mentre s'atansa a l'emblemàtica serra de Bellmunt que s'ha mantingut de teló de fons al llarg de tot l'itinerari.

Finalment, un cop superat el pas entre la serra de Bellmunt i la de Bescanó, la ruta entra a la unitat de l'Alt Ter que travessa ràpidament pel mosaic agroforestal de la petita vall oberta de Sant Quirze de Besora i

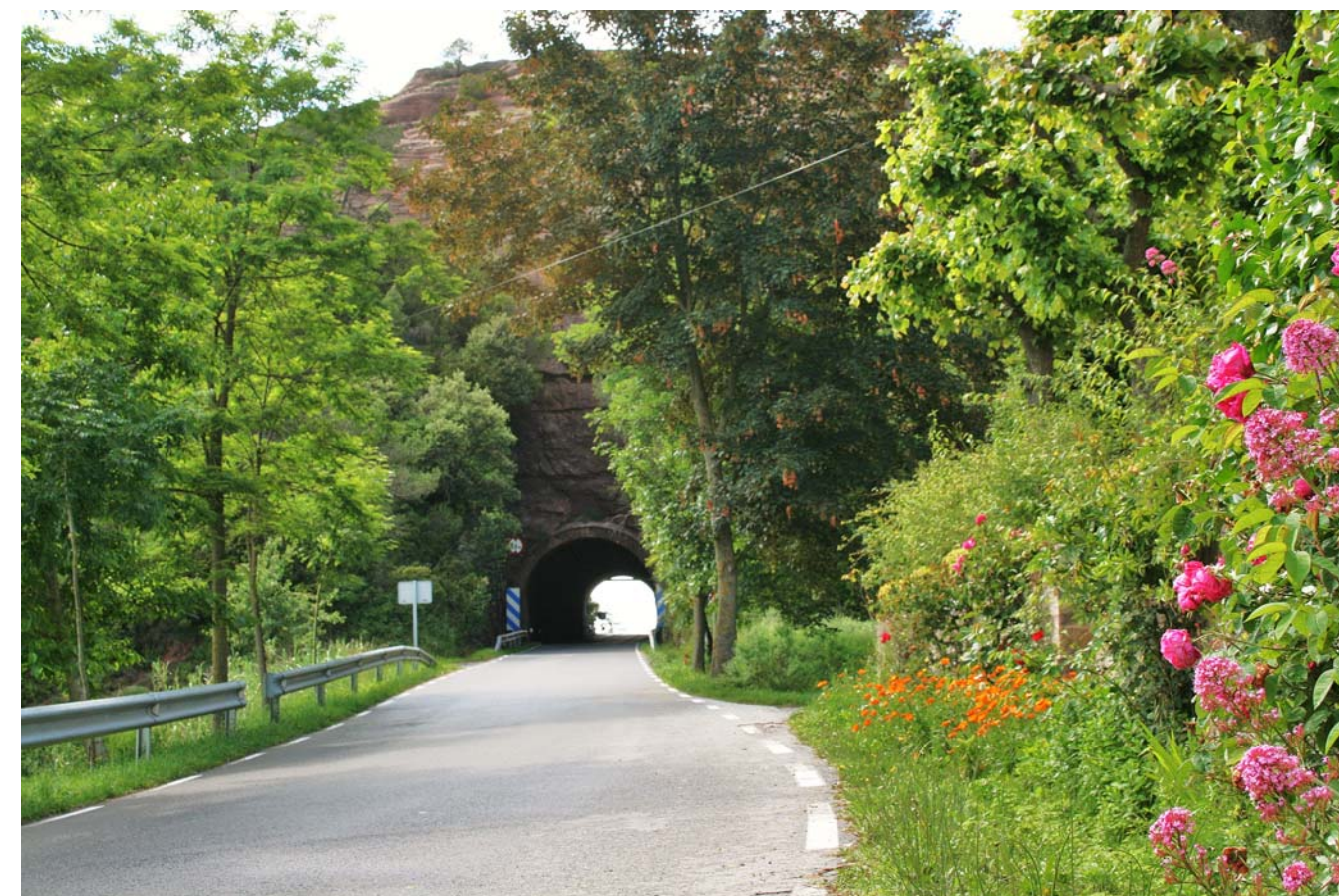

Figura 8.7: Carretera de Vilanova de Sau a Sant Romà de Sau.

Montesquiu, on destaquen els contrastos cromàtics dels arbres caducifolis i les pinedes del serrat de la Rovira i la serra de Bufadors.

D'altra banda, també hi ha un seguit de carreteres menys transitades que mostren el paisatge més interior de les unitats menys urbanitzades, com pot ser la **carretera de Moià**, que sortint des de Vic en direcció sud per la C-17 s'hi enllaça a l'alçada de Malla i es continua per la N-141c fins arribar a les portes de Manresa. Des d'aquesta ruta es comença observant la zona de badlands al voltant de Tona i el marc muntanyós de la Plana de Vic, aquest cop amb el Montseny i el desnivell del Moianès com a referències visuals. A la punta nord-oriental de Tona, tocant el casc urbà de la població i dalt d'un turó de cim pla i extens, hi ha emplaçat l'antic castell de Tona i mirador que domina una extraordinària panoràmica vers el Montseny, Collsuspina i Muntanyola. Un cop s'ha enfilat la carretera revirada al coll de la Pollosa s'arriba a Collsuspina i a la unitat del Moianès, caracteritzada per la vall agroforestal que ressegueix la carretera enmig dels suaus relleus que limiten el camp visual. També es pot observar com hi són més presents els arbres caducifolis, especialment a l'obaga, o el conreu de la vinya. Un cop a Moià es pot accedir a menys de 500 metres a la Creu del Mirador de Moià, mirador habilitat a la costa d'en Fermí, just a sobre el poble i amb bones panoràmiques del sud de la unitat. L'itinerari segueix cap a Calders, un nucli de creixement lineal que tot i conservar l'estructura rectilínia de l'antic traçat del camí on es va originar, l'actual carretera i la urbanització de la Guàrdia en dificulten aquesta percepció. Des d'on sí que s'ofereixen unes bones visuals sobre la població de Calders i gran part del Bages, és del cim del Puig, mirador local situat també dins el casc urbà. En arribar en aquest sector i fins entrar al Pla de Bages s'observa la profusió d'elements de pedra seca i un mosaic agroforestal més ben definit. A l'entrar en el paisatge més humanitzat del Pla de Bages cal destacar el pas de l'itinerari per les colònies industrials del Galobard i Torroella de Baix, així com pel municipi de Navarcles, on val la pena desviar-se per contemplar l'important extensió d'hortos urbans de l'interior del seu nucli. Seguidament, finalitza el trajecte a Manresa després de passar Sant Fruitós del Bages i diversos polígons industrials inserits en la plana agrícola.

Un cop a Manresa es pot connectar aquest itinerari amb la **carretera de Valls** que mitjançant la C-37 connecta la capital del Bages amb Igualada i la Llacuna, ja al límit de l'àmbit de les Comarques Centrals. Aquesta ruta transita per les unitats del Pla de Bages i la Conca d'Òdena, comentades anteriorment, però aquesta vegada per Sant Salvador de Guardiola, que presenta un mosaic agroforestal on s'hi han desenvolupat un parell d'urbanitzacions de gran extensió i amb un fort impacte visual, són el Calbet amb una alta densitat de cases unifamiliars, i Ca l'Esteve de baixa densitat i situada al vessant oest del Colldarboç. Passada aquesta àrea més boscosa i ondulada s'arriba a la Conca d'Òdena, sempre amb la suggerent imatge de Montserrat al sud-est.

Un cop s'ha deixat enrera Òdena, el polígon Igualada Industrial i la mateixa ciutat d'Igualda, en la qual es pot fer una interessant parada per descobrir el patrimoni arquitectònic i especialment modernista fruit del

Figura 8.8: L'església de Gósol amb el Pedraforca de fons.

seu passat industrial, la ruta segueix passant a peus de la Tossa de Montbui, un mirador privilegiat de la ciutat, de Montserrat i de tota la Conca d'Òdena amb la serra de Rubió de fons, i des d'on es poden apreciar els terrers i afloraments de roca que també caracteritzen una part d'aquesta unitat. Finalment, el pas per l'estreta vall delimitada pels cingles de la serra de Miralles i la serra de la Portella conclou la ruta a les Serres d'Ancosa. En aquesta unitat la vinya prèn un paper destacat dins el paisatge agrícola de la unitat, que es defineix per l'orientació sud-oest/nord-est de les serres paral·leles de Miralles i d'Ancosa i les seves masses forestals, contrastades amb les petites valls agrícoles que s'hi han desenvolupat seguint la orientació marcada pels vessants.

Centrant l'atenció a la meitat septentrional de l'àmbit són destacables dos itineraris motoritzats més. El primer és la **carretera d'Oliana**, que des de Castellar de la Ribera fa el trajecte a Solsona, Berga i Borredà abans d'abandonar l'àmbit i arribar a Ripoll. El punt de partida pot ser el pantà de Rialb que enllaça amb Castellar de la Ribera mitjançant la C-26, penetrant a les Comarques Centrals per la unitat de caràcter forestal de la Ribera Salada, on l'explotació de les pinedes complementa els usos agraris que s'observen al voltant de la carretera, establint un paisatge agroforestal poc definit. La ruta corre paral·lela al curs fluvial del Ribera Salada tot i que es fa difícil de veure'l per la frondositat d'aquesta àrea on s'incorporen els afluents del torrent de la Vila i el barranc de Querol. Passat el petit nucli de Castellar

de la Ribera, el riu enfila cap al nord mentre l'itinerari segueix a l'est per relleus ondulats que ofereixen poques visuals de certa amplitud.

Un cop superat el coll de Clarà l'itinerari descendeix cap als Replans del Solsonès alhora que el mosaic agroforestal accentua la seva vessant agrícola. La ruta travessa la ciutat de Solsona vorejant el seu nucli antic i enfila cap a Berga sense deixar la C-26, on el paisatge marcadament agroforestal dels termes municipals d'Olius i Navès s'extindrà també als Replans del Berguedà, passant pels termes d'Espunyola i Avià. És molt rellevant d'aquest tram del recorregut pels Replans del Solsonès la gran quantitat de masies, cases pairals i granges que s'escampen arreu de la carretera i que defineixen un tipus d'assentament dispers amb uns nuclis de població o caps de municipi molt petits, que també s'observa a l'entrar als Replans del Berguedà un cop passat Tentellatge.

Ja a la unitat berguedana i a partir de Montmajor, es comencen a veure claps de roca nua al llarg de l'itinerari, una de les característiques d'aquesta unitat, tot i que amb menys profusió que en altres zones. Al acostar-se a la ciutat de Berga el mur natural de la serra dels Lladres i la serra de Queralt aporta un contrast entre els cingles i la vegetació d'important càrrega identitària i que es mantindrà com a fita visual fins arribar al túnel de Berga que dona pas a la unitat de les Capçaleres del Llobregat. En aquesta unitat de paisatge marcadament forestal es troba el pantà de la Baells que la C-26 creua pel bell mig. Després de circular per un sector de pinedes i desmunts amb poques visuals, les panoràmiques s'obren damunt el pantà oferint una làmina d'aigua plana que contrasta fortament amb l'exuberant vegetació dels vessants costeruts. A partir del pantà, el paisatge de pinedes de muntanya és homogeni al llarg del tram final de la ruta, a excepció dels entorns agroforestals dels pobles de Vilada i Borredà.

Per últim, aquest capítol destaca l'itinerari motoritzat per la **carretera d'Olost**, que uneix Vic amb Berga creuant el Lluçanès. L'objectiu és sortir de Vic agafant l'eix transversal i pujar a l'altiplà del Lluçanès després d'observar el particular paisatge de badlands de la zona de Gurb. Des de l'eix es trenca direcció nord cap a Olost per la C-62, que anirà a tota hora acompanyada d'un paisatge agroforestal molt harmònic i ben constituït. El pas per Olost i posteriorment per Prats del Lluçanès no altera la perspectiva agroforestal general de la unitat, i en ambdós municipis es pot accedir fàcilment a miradors amb certa alçada que permeten una visió general de les característiques paisatgístiques de la unitat, especialment en el cas del santuari de la Mare de Déu de Lurdes de Prats del Lluçanès, un dels miradors destacats en aquest catàleg de paisatge.

Seguidament, al pas per la riera de Merlès, s'entra als Replans del Berguedà on es fan molt evidents els afloraments de roca nua que destaquen substancialment enmig d'una matriu agroforestal menys desenvolupada que la del Lluçanès. També hi és rellevant la quantitat de masies i explotacions agroramaderes que es van trobant al llarg del trajecte, que en algun tram fan palès un mode d'assentament

humà sobre el territori que divergeix de l'habitual nucli compacte i agrupat. Finalment, l'itinerari arriba a Gironella on enllaça amb l'eix del Llobregat i Berga.

8.1.2. Itineraris no motoritzats

Pel territori de les Comarques Centrals transcorren un total de 16 senders de gran recorregut (GR), que s'han pres com a bones referències per a obtenir una visió conjunta dels paisatges de l'àmbit comprès.

Són els itineraris adequades per a recórrer a peu o en bicicleta, i que normalment passen per camins rurals no asfaltats, pistes forestals o corriols de muntanya. En el seu recorregut travessen les zones de caràcter menys antropitzat i creuen paisatges d'interès natural, zones agràries representatives i atractius indrets històrics, religiosos i culturals, com castells, ermites i llocs singulars. Les fitxes de cada unitat de paisatge també recullen altres itineraris més curts i d'influència més local. A continuació es descriuen els senders de gran recorregut, que per la llarga distància que recorren, realitzable per etapes, i la suau velocitat de la marxa, permeten una observació més detallada i reposada del paisatge, i donen un ampli panorama del divers ventall de paisatges de les Comarques Centrals.

Figura 8.9: Encreuament de senders entre Moià i l'Estany.

GR-1 Sender Transversal, d'Empúries a Pont de Montanyana. El tram corresponent a les Comarques Centrals, de llevant a ponent, entra pel nord-est a Alpens, a l'Alt Ter, i transcorre per les unitats del Lluçanès, on passa pel mirador del castell de Lluçà, els Replans del Berguedà, el Port de Comte-Vall de Lord, on creua el pantà de la Llosa del Cavall i el tossal de la Creu del Codó, i finalment per la Ribera Salada enllaçant els miradors del castell d'Odèn i els de Serra-seca. El sender té gran interès pel seu recorregut transversal que permet l'observació detallada de les terres prepirinenques, amb ric patrimoni cultural pels vestigis ben conservats de castells i esglésies romàniques. En la major part del recorregut el paisatge que s'observa és de matriu forestal o agroforestal, amb molts elements d'interès natural.

GR-2, de la Jonquera a Aiguafreda. L'objectiu d'aquest sender de gran recorregut, situat al sector més oriental de l'àmbit, és connectar els Pirineus i el Montseny. A les Comarques Centrals l'itinerari entra als peus dels cingles d'Aiats, al Cabrerès-Puigsacalm, i creua aquesta unitat passant pels nuclis de Pruit i Rupit, on es pot escollir continuar per Tavertet i atansar-se a l'excel·lent mirador del castell del Puig de la Força, o passar per Sant Joan de Fàbregues que també és un destacat mirador del paisatge del Cabrerès i les Guillerries. Un cop s'arriba al pantà de Sau es canvia a la unitat de les Guillerries i es poden contemplar unes panoràmiques excepcionals dels cingles de Tavertet. La ruta segueix cap a Vilanova de Sau, el conegut mirador del salt de la Minyona i el municipi de Sant Julià de Vilatorrada, aquest últim a la Plana de Vic, així com el nucli singular de Seva que s'hi arriba després de tornar a entrar a les Guillerries. Finalment, el sender s'endinsa a la unitat del Montseny i passa pel municipi del Brull abans de l'últim tram fins a Aiguafreda. Aquest sender transcorre pel conjunt d'unitats de caràcter marcadament forestal i de muntanya mitjana catalana, que esdevenen el límit oriental natural de les Comarques Centrals, oferint bones vistes sobre la Plana de Vic i un gran patrimoni natural i cultural.

GR-3 Sender Central de Catalunya, de Vidrà a Tàrraga. El tram corresponent a les Comarques Centrals, de llevant a ponent, entra per Vidrà al Cabrerès-Puigsacalm, concretament pel castell de Milany, i segueix per l'Alt Ter, el Lluçanès, on ressegueix el límit amb la Plana de Vic oferint molt bones vistes sobre aquesta, i arriba a Moià, creuant completament el Moianès. Un cop el Pla de Bages el paisatge antropitzat ens porta a Manresa per posteriorment creuar la serra de Castelltallat, a Rubió-Castelltallat-Pinós. Entra a la Conca Salina al seu pas per Cardona, des d'on es dirigeix a Solsona, i finalment creua els Replans del Solsonès fins al segment superior de la unitat dels Serrats de Sanaüja i Llanera. És un itinerari que creua gran part de les Comarques Centrals donant a conèixer extensament les zones d'altiplans, l'àrea més urbana i industrial de Manresa, i paisatges forestals com els de Castelltallat. A més la ruta s'atansa a miradors privilegiats com el santuari dels Munts, el castell de Cardona amb l'imponent Muntanya de Sal al seus peus, o el Castevell de Solsona amb vistes fins a Montserrat. A més de molts altres miradors com el Roc Llarg, la Creu de Moià, el Parc de l'Agulla, el castell de Fals o el de Clariana.

GR-4, de Puigcerdà a Montserrat. Recorre les Comarques Centrals de nord a sud entrant per les Capçaleres del Llobregat resseguint la BV-4024 i passant pel mirador del President i pel santuari de la

Figura 8.10: Senyalització excursionista a Pinós.

Mare de Déu de Falgars, on es retroben dos ramals del mateix GR. Segueix sempre direcció sud fins arribar als Replans del Berguedà, on s'atansa al punt d'observació privilegiat que representa Santa Maria de la Guàrdia, per posteriorment entrar lleugerament al Lluçanès i tornar a la unitat per encarar cap a la Conca Salina. Aquesta unitat la creua pel sector més oriental i també permet la possibilitat de recórrer dos ramals diferents que es tornaran a ajuntar un cop s'ha entrat al Pla de Bages. A partir de Navarcles l'itinerari voreja els contraforts de la serra de l'Obac passant pel Pont de Vilomara i Sant Vicenç de Castellet, per on creua el riu Llobregat. El tram final enfila a través de diverses urbanitzacions per entrar a la unitat de Montserrat i arribar a l'abadia de Santa Cecília i posteriorment al Monestir. El GR permet conèixer els diferents paisatges en les seves distintes gradacions de muntanya, altiplà i planes, des dels Pirineus a la serralada Prelitoral, a més de travessar tot tipus de paisatges naturals, rurals i urbans, amb molt bones panoràmiques.

GR-5 Sender dels Miradors, de Sitges a Canet de Mar. És un recorregut que permet conèixer el límit sud de les Comarques Centrals amb paisatges de muntanya singulars geològicament com el de Montserrat, Sant Llorenç de Munt i l'Obac, els Cingles de Bertí i Gallifa o el Montseny. A l'àmbit de les Comarques Centrals l'itinerari entra per les Valls de l'Anoia, concretament per l'extensa urbanització de Can Parellada

a Masquefa, procedent de l'àmbit de la Regió Metropolitana de Barcelona i per on transita la major part del sender, que va fent petits trams per les Comarques Centrals, sovint per trobar-se algun mirador com el Morro de la Trona als cingles de Bertí, o els destacats Montcau i Matagalls, a les unitats de Sant Llorenç del Munt i l'Obac i al Montseny, respectivament. Les vistes abasten gran part de Catalunya ja que permeten veure des del mar als Pirineus.

GR-7, d'Andorra a Tarifa. Dins les Comarques Centrals el sender discorre de nord a sud entre Sant Llorenç de Morunys i Bellprat, entrant en la major part de les unitats de paisatge del sector occidental de l'àmbit: Port del Comte-Vall de Lord, Replans del Solsonès, Serrats de Sanaüja i Llanera, Rubió-Castellallat-Pinós, Vall del Llobregós, Costers de la Segarra, Conca d'Òdena, Serres d'Ancosa, i fins i tot la petita àrea de la unitat de l'Alt Gaià que pertany a les Comarques Centrals. L'itinerari alterna paisatges forestals i agroforestals, i en destaca el pas per indrets com el Pantà de la Llosa del Cavall, la ciutat de Solsona, el santuari de la Mare de Déu de Pinós, centre geogràfic de Catalunya i un excel·lent mirador, o el nucli de Rubió; a més d'altres miradors com el castell de Lladurs, Sant Gabriel, el castell de Boixadors o la Còpia de Palomes, situat en el parc eòlic de Serra de Rubió II. L'itinerari baixa gradualment des de les altes muntanyes del Solsonès a les serres mitjanes transversals, entre camps a les valls i boscos als vessants.

GR-96 Camí romeu a Montserrat, que arrenca de l'àmbit de la Regió Metropolitana de Barcelona i, en direcció a la muntanya de Montserrat, travessa la unitat de Sant Llorenç del Munt i l'Obac (pel sector més meridional) i s'endinsa un petit tram en la de Montserrat, unint Sant Miquel de Gonteres amb Monistrol de Montserrat.

GR-107 Camí dels Bons Homes, del santuari de Queralt al santuari del Miracle a Montsegur (França). Passa bàsicament per la unitat de paisatge de les Capçaleres del Llobregat, tot i que algun tram s'endinsa a la del Port del Comte-Vall de Lord, pel sector dels rasos de Peguera. El camí s'inicia al santuari de Queralt, amb unes vistes extraordinàries sobre Berga, els Replans del Berguedà i fins a Montserrat; i seguidament enllaça amb dues atalaies més com són el mirador de la Figuerassa o del Berguedà, i els mirador dels Rasos de Baix. El sender continua pels rasos de Peguera, la serra d'Ensija, i dona la volta al Pedraforca pel municipi de Gósol, on agafa direcció est i ressegueix els peus de la serra del Cadí fins a Bagà. Finalment, pren direcció nord per passar pel refugi de Sant Jordi i saltar a la Cerdanya. És una ruta de muntanya molt valorada pels excursionistes que passa per les diverses valls i serralades calcàries del Prepirineu amb grans contrastos estètics i elements naturals, històrics o identitaris de rellevància, com el Pedraforca o el castell de Gósol del s.XI.

GR-150, pels entorns de la serra del Cadí. Itinerari d'alta muntanya que transcorre per les unitats del Cadí i les Capçaleres del Llobregat comunicant Gósol amb Bagà, i retornant al primer municipi pel ramal GR-150-1 carena el Moixeró i quasi tota la serra del Cadí, passant pel mirador del Comabona (2.547 m), o d'altres cims importants com el pic de Costa Cabrolera (2.604 m) o el Vulturó (2.649 m).

GR-151, Sender de l'Abat Oliba, de Vic a Ripoll i a Sant Joan de les Abadesses. És un recorregut que permet conèixer diferents escenaris de la Plana de Vic, les Guillerriesels, el Cabrerès-Puigsacalm i l'Alt Ter. Aquests diferents escenaris es caracteritzen, sobretot, per la presència d'importants elements d'època romànica amb un destacat valor històric que donen un significat especial als llocs. Aquest itinerari permet descobrir, per exemple, el campanar i la cripta de la catedral de Vic, l'església de Sant Pere de Savassona o el monestir de Sant Pere de Casserres però, també, impressionats vistes sobre la plana de Vic, la serra de Cabrera o la fageda de la Grevolosa.

GR-171, del santuari de Pinós al refugi del Caro (Baix Ebre). Sender de gran recorregut que neix al santuari de Pinós, considerat el centre geogràfic de Catalunya i un gran mirador, amb un breu recorregut per les Comarques Centrals que transcorre bàsicament per la unitat de la Vall del Llobregós. Un cop passat Castellfollit de Riubregós abandona l'àmbit de les Comarques Centrals i segueix el seu curs per les Terres de Lleida.

GR-172, de Bellprat al refugi de la Mussara. El sender recorre el sector més meridional de les Comarques Centrals, primer de ponent a llevant amb l'objectiu d'ascendir a Montserrat i posteriorment reprendre la direcció cap al Camp de Tarragona. Des de Bellprat a l'Alt Gaià, l'itinerari creua les unitats de les Serres d'Ancosa, les Valls de l'Anoia i la Conca d'Òdena, carenant la serra de Miralles, la de Collbàs i la de la Guàrdia, oferint unes visuals esplèndides de les tres unitats, especialment des de miradors com el castell de Queralt o el castell de Claramunt, tot i que també pot arribar-se al mirador prioritari de la Tossa de Montbui que domina tota la Conca d'Òdena. Passada la Pobla de Claramunt i el riu Anoia, el sender continua pel sector septentrional de les Valls de l'Anoia cap al coll del Bruc, que marca el canvi a la unitat de Montserrat i des d'on s'observen les verticalitats del massís en primer terme. Segueix per la urbanització Montserrat Parc i comença l'ascens pel coll de Can Maçana fins al Monestir, per descendir a Collbató i Piera enmig del paisatge d'urbanitzacions més propers a la Regió Metropolitana de Barcelona. Finalment,

Figura 8.11: El Santuari de Pinós, centre geogràfic de Catalunya.

el sender surt de l'àmbit després de carenar la serra d'Ancosa i passar pel mirador de Sant Pere de Màger.

GR-176 Ruta de les Vint Ermites. Sender circular de Santa Maria d'Oló a Cardona, que passa per Navàs en un sentit, i per Puig-reig en l'altre. L'itinerari parteix del Moianès i entra ràpidament a un curt tram pel Lluçanès, però la major part transcorre pels Replans del Berguedà i la Conca Salina, travessant un paisatge agroforestal ben definit en molts trams i més forestal en d'altres. El sender permet apropar-se a la vessant més històrica i industrial de l'àmbit, ja que al llarg del trajecte es pot apropar-se a diverses colònies industrials com Sant Esteve, Cal Forcada o l'Ametlla de Merola, prop del nucli de Navàs; la colònia Manuela, la colònia Aramburu, els Escorials o les Mines de Sal del nucli també singular de Cardona, amb el mirador privilegiat que representa el castell; o Cal Prat, Cal Cases i Cal Pons a Puig-reig. Igualment, l'itinerari es pot considerar una ruta del romànic ja que passa per diverses ermites de Navàs i de Puig-reig.

GR-177 Ruta del Moianès. És un sender circular que recorre integrament pel paisatge agroforestal del Moianès, passant per poblacions com Moià i Calders, amb els miradors de la Creu de Moià i el puig Calders que permeten panoràmiques del conjunt de la unitat, a més d'altres pobles com Monistrol de Calders, Granera, Castellterçol, Sant Quirze Safaja, Collsuspina, l'Estany o la Plana.

GR-179 Ruta dels Maquis. El sender parteix del santuari de Queralt que encimbellat a la serra del mateix nom és un mirador excepcional del Replans del Berguedà i tota la Catalunya Central. Baixa fins a Berga i es dirigeix cap a Manresa sempre verticalment de nord a sud, creuant el paisatge agroforestal dels Replans del Berguedà i la Conca Salina, passant per Graugés i el seu estany singular, el serrat dels Tres Hereus i el nucli de Casserres. Un cop a la Conca Salina es pot passar per la torre de Castellnou del Bages, un bon mirador de la unitat i del Bages, abans d'endinsar-se pròpiament a la unitat del Pla de Bages i arribar a Manresa. L'itinerari finalitza en aquesta ciutat de gran patrimoni industrial i modernista, però es pot enllaçar amb el camí de romiatge al monestir de Montserrat.

GR-210 Camí Vora el Ter. Sender que ressegueix tot el curs del Ter, d'Ulldeter a la Gola del Ter, comprès a les Comarques Central entre Montesquiu i el pantà de Sau. El sender s'inicia en el paisatge agroforestal de l'Alt Ter, combinant la frondositat que ofereix la vegetació de ribera amb la possibilitat d'atansar-se al ric patrimoni industrial del Ter, que es fa especialment rellevant a la unitat de la Plana de Vic amb colònies industrials com la Mambla d'Orís, la colònia Imbern, el Despujol o la colònia Rossinyol, entre moltes d'altres. També es pot visitar el Museu Industrial del Ter localitzat a l'antiga fàbrica cotonera de Can Sanglas, a Manlleu. Un cop superada l'emblemàtica serra de Bellmunt, la ruta canvia de paisatge passant pels municipis de Torelló, Sant Hipòlit de Voltregà, Manlleu i Roda de Ter, on els teixits urbans i industrials inserits a la plana agrícola configuren la fesomia de la unitat de la Plana de Vic, i emmarquen el paisatge únic que descriuen els meandres del Ter, on la làmina d'aigua pren protagonisme i crea contrastos molt

estètics. Passat Roda de Ter, l'itinerari entra successivament a les unitats de caràcter forestal del Cabrerès-Puigsacalm i de les Guilleries, recorrent la riba sud del pantà de Sau amb unes vistes excepcionals dels cingles del Grau i els cingles de Tavertet, amb el castell del puig de la Força al capdamunt.

GR-241 Sender circular de Borredà. El sender ofereix un recorregut pel paisatge forestal dels pobles de Borredà, la Quar, Sant Jaume de Frontanyà, la Nou de Berguedà i Vilada, pràcticament tots a la unitat de les Capçaleres del Llobregat, i amb uns contrastos cromàtics originats per les perennes pinedes de pi roig i les caduques rouredes, que especialment a la tardor ofereixen una diversitat de colors molt significativa. A més l'itinerari ofereix vistes al pantà de la Baells i al Berguedà en general des dels cims rocallosos de la serra de Picancell o les Roques de Picamill. Igualment, cal destacar el reconegut patrimoni romànic d'ermites i esglésies que es pot descobrir al llarg del recorregut.

8.2. Punts d'observació

Dels 82 punts d'observació identificats, 20 s'han prioritzat i descrit, ja sigui per les àmplies panoràmiques que ofereixen o per la singularitat del paisatge que es pot contemplar, intentant ajustar-se el màxim als criteris d'elecció dels miradors, presentats al principi del capítol. La resta de miradors es descriuen a les unitats de paisatge corresponents (volum II.a i II.b).

Figura 8.12: Vista des del castell de la Tossa de Montbui en direcció a Jorba.

- Serra-seca
- Castell d'Odèn
- Mola de Lord
- Tossal de la Creu de Codó
- Pedró dels Quatre Batlles
- Comabona
- Mirador de Gresolet
- Mirador del President o dels Orris
- Santuari de la Mare de Déu de Falgars
- Pedró de Tubau
- Rasos de Baix
- Mirador de la Figuerassa o del Berguedà
- Santuari de la Mare de Déu de la Quar
- Castell de Santa Maria de Besora
- Santuari de la Mare de Déu de Bellmunt
- Castell de Milany
- Santuari de la Mare de Déu de Cabrera
- Sant Joan de Fàbregues
- Sant Pere de Casserres
- Sant Feliu de Savassona
- Puig de la Força
- Els Munts
- Santuari de Puig-l'agulla
- Viladrau
- Coll de Sant Marçal
- Matagalls
- Puigsagordi
- Castell de Tona
- Castell de Gurb
- Creu del Morral
- Sant Salvador de Bellver
- Santuari de la Mare de Déu dels Munts
- Veïnat del Roc Llarg
- Mirador de Santa Maria d'Oió
- Sant Adjutori
- Santuari de la Mare de Déu de Lurdes
- Castell de Lluçà
- Santa Maria de la Guàrdia
- Cal Prat
- Montbordó
- Santuari de la Mare de Déu de Queralt
- La Selva
- Castell de Lladurs
- Castell de Besora
- Castellvell de Solsona
- Sant Gabriel
- Castell de Clariana
- Castell de Cardona
- Castelladral
- Torre de Castellnou
- Castell de Balsareny
- El Puig de Calders
- Creu del Mirador
- Sant Cugat de Gavadons
- Castell de Centelles
- La Trona
- Montcau
- Sant Lleïr
- Castell d'Artés
- Parc de l'Agulla
- Castell de Castellet
- Castell de Fals
- Cogulló de Cal Torre
- Còpia de Palomes
- Sant Mateu de Bages
- Sant Miquel de Castelltallat
- Santuari de la Mare de Déu de Pinós
- Castell de Calonge de Segarra
- Castell de Boixadors
- Sant Sebastià
- Santuari de la Mare de Déu de Puig del Ram
- Torre de la Manresana
- Castell de Queralt
- Sant Pere de Màger
- Castell de Miralles
- Tossa de Montbui
- Puig d'Aguilera
- Castell de Claramunt
- El Capelló
- la Fembra Morta
- Sant Jeroni
- Sant Vicenç de Castellbell

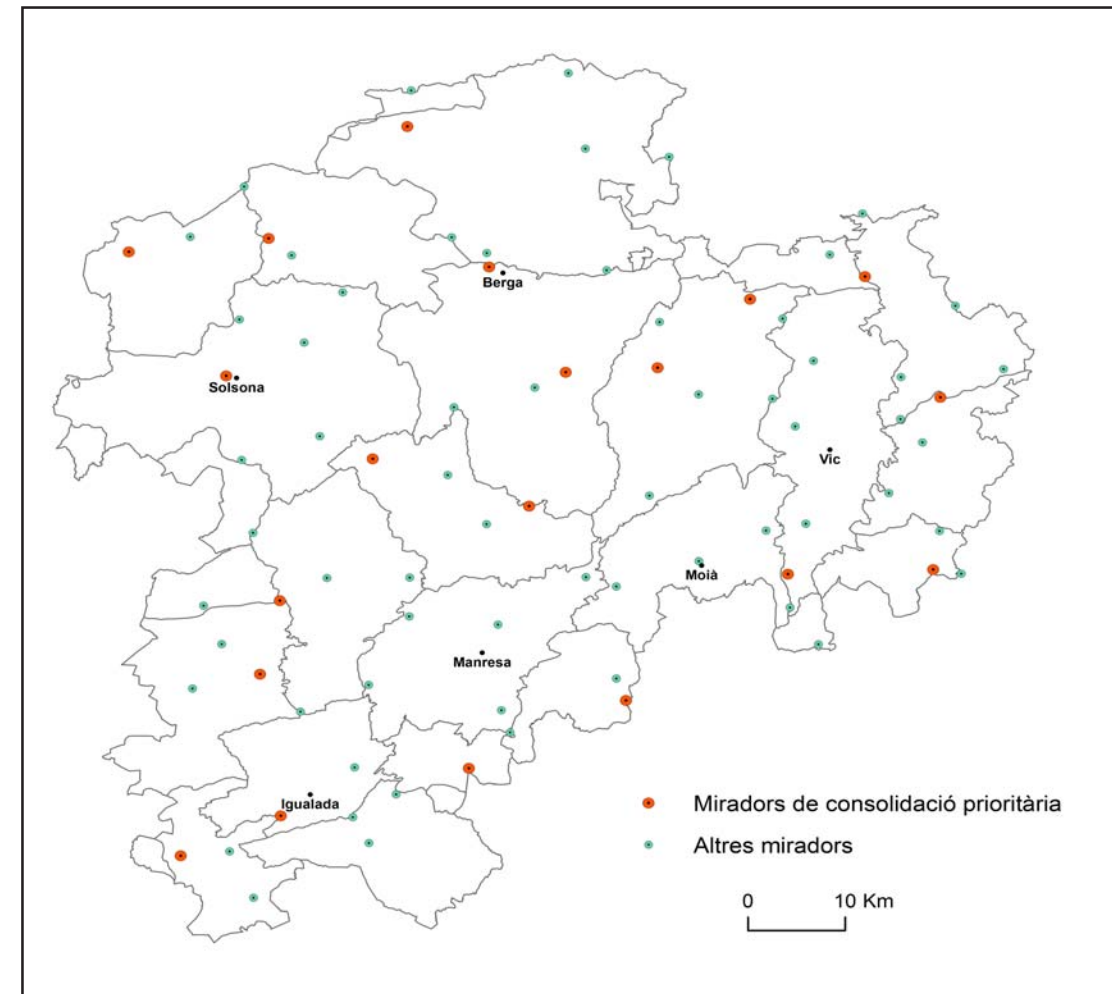

Figura 8.13: Mapa de miradors de les Comarques Centrals

Serra-seca: pic de 1.234 m d'altitud situat a tocar de la carretera de Solsona a Cambrils (Odèn), no té accés directe amb cotxe però des de la zona d'aparcament de la carretera només cal ascendir pel camí recte, de poc més de 100 metres, que porta al mirador. Un cop a dalt, s'obren unes visuals esplèndides sobre la vall del riu de la Móra i el pantà d'Oliana a l'oest, amb el Montsec que s'entreveu al fons. Si mirem cap al nord es poden veure els relleus montserratins de la pròpia Serra-seca amb la serra de Turp de fons i Boumort més enllà, mentre el Port del Comte s'alça en primer terme a mà dreta. I cap a l'est i el sud els relleus ondulats i agroforestals de la Ribera Salada.

Tossal de la Creu de Codó: punt culminant de la serra Llarga (1.530 m), ofereix una visió d'ocell sobre Sant Llorenç de Morunys i el pantà de la Llosa del Cavall. El mirador, accessible en cotxe, ofereix unes visuals excel·lents del paisatge muntanyenc de la serra de Querol i de les estètiques formacions rocoses de la mateixa serra Llarga. Al sud-oest s'obre la panoràmica al paisatge agroforestal dels Replans del Solsonès i més enllà, ja a les Terres de Lleida, la plana agrícola de l'Urgell.

Figura 8.14: Monistrol de Montserrat vist des del massís de Montserrat.

Mirador de Gresolet: rep el nom del santuari de la Mare de Déu de Gresolet i és un dels punts de partida més habituals per l'ascens al Pedraforca (2.506 m). El mirador està condicionat al capdamunt d'un cingle oferint vistes vertiginoses de la vall de Gresolet, la vall de Saldes, la serra del Cadí i el Comabona (2.547 m), i el Pedraforca. El mirador és accessible en cotxe i permet contemplar el paisatge d'alta muntanya de prop, però amb perspectiva i calma.

Santuari de la Mare de Déu de Bellmunt: situat lleugerament per sota del punt culminant de la serra de Bellmunt (1.248 m) representa la fita visual més emblemàtica al nord de la Plana de Vic. Accessible en cotxe des de Sant Pere de Torelló ofereix una panoràmica de 360° que abarca des del Pedraforca (2.506 m) al nord-oest, passant per la serra del Cadí, la serra Cavallera al nord, el Puigsacalm (1.515 m) a l'est, seguit dels relleus tabulars del Cabrerès, fins a les Guilleries i el Montseny al sud.

Puig de la Força: peculiar mirador situat a dalt de la cinglera de Tavertet, el camí és apte per circular-hi amb vehicle fins al Turó del Castell, on es circula per la vora del penya-segat amb molt bones vistes de les Guilleries, el Montseny i el Cabrerès. L'accés al Puig de la Força (740 m) es fa a peu per un terreny bastant exposat i amb pendent, però d'arreu de la cinglera es té un domini visual excepcional de la làmina d'aigua del pantà de Sau i les cingleres que el voregen, amb estètics contrastos de la vegetació.

Matagalls: segurament el cim més emblemàtic del massís del Montseny, tot i no ser el més alt (1.697 m), no té un accés directe de forma motoritzada. Els punts més propers per començar l'excursió fins el cim són el Collformic i el coll de Sant Marçal, enllaçats tots dos amb el Matagalls mitjançant un ramal del GR-5 (Sender dels Miradors). Des del cim, la panoràmica comença pel poble de Viladrau, al nord, amb els Pirineus oriental de fons des del Puigmal (2.910 m) al Canigó (2.784 m). A l'est i en primer terme els

Figura 8.15: Santuari de Bellmunt, Sant Pere de Torelló, Alt Ter.

altres dos referents del Montseny, el Turó de l'Home (1.706 m) i les Agudes (1.705 m), a més de poder-se albirar fins a la Costa Brava i tot el litoral barceloní al vessant sud. I del nord cap a ponent, l'extensió de la plana de Vic, el Lluçanès i el Moianès, amb el Pedraforca (2.506 m) i els Pirineus de teló de fons. Per acabar amb el perfil inconfusible de les agulles de Montserrat al sud-oest.

Puigsagordi: mirador accessible en cotxe des de Centelles a la Plana de Vic, així com des de Collsuspina al Moianès. Tot i tenir certes perspectives sobre el Moianès, aquest mirador presenta unes visuals molt extenses sobre la Plana de Vic, on es pot apreciar, per un costat, el conjunt de cingles que delimiten la plana per l'oest, formant els altiplans del Lluçanès i el Moianès, i pel costat est, el conjunt del Cabrerès i les Guilleries. Igualment a l'est, s'alça el massís del Montseny en primer terme, amb el Matagalls (1.697 m) de cara al mirador. Per últim, destacar la serra de Bellmunt que tanca la plana pel nord, coronant la panoràmica amb els Pirineus i el Canigó (2.784 m).

Santuari de la Mare de Déu dels Munts: situat al cim del tossal dels Munts (1.057 m), és el punt més alt del Lluçanès i fita visual de la unitat. S'hi accedeix amb cotxe des de la carretera que uneix Sant Agustí i Sant Boi del Lluçanès i representa un dels indrets més emblemàtics de la unitat. Des del santuari es té una panoràmica de 360° amb vistes excel·lents al Pedraforca (2.506 m) al nord-oest, els Pirineus oriental al nord, i de llevant a migjorn, la serra de Bellmunt, part de la plana de Vic, els relleus tabulars del Cabrerès, el Montseny i fins a Montserrat si el dia és prou clar. A part dels fons més emblemàtics de la Catalunya Central, cal destacar les perspectives sobre els relleus ondulats i agroforestals de l'altiplà del Lluçanès.

Santuari de la Mare de Déu de Lurdes: també mirador de la unitat del Lluçanès, aquest se situa a la perifèria de Prats de Lluçanès encimbellat a la costa de Lurda i amb panoràmiques de proximitat sobre el paisatge agroforestal ben consolidat de la unitat. Igualment, és una magnífica talaia des d'on s'albira una panoràmica completa del Prepirineu des de la serra d'Ensija i els Rasos de Peguera fins a la serra de Bellmunt i el Puigsacalm (1.515 m), mentre que al sud-est destaca especialment l'imponent Montseny de teló de fons.

Santa Maria de la Guàrdia: mirador situat als Replans del Berguedà, amb accés des de la carretera que uneix Puig-reig amb Santa Maria de Merlès. S'hi pot observar una bona perspectiva de la ciutat de Berga emmarcada per la serra de Queralt, així com del poble de Gironella. Igualment, es poden observar els suaus relleus que canalitzen la vall del Llobregat i defineixen l'unitat dels Replans del Berguedà, alhora que es tenen vistes sobre l'altiplà del Lluçanès.

Santuari de la Mare de Déu de Queralt: situat al capdamunt de la cinglera del mateix nom, és el mirador per excel·lència de la ciutat de Berga, a més de ser un referent visual i identitari per la població, que continua celebrant el vot de Sant Marc cada 25 d'abril pujant en processó al santuari. A part del camí

Figura 8.16: Ermita dels Munts, Sant Boi de Lluçanès.

de romiatge, també es pot accedir al santuari per la carretera que uneix Berga amb els Rasos de Peguera. Des del santuari es tenen excel·lents vistes sobre Berga i les muntanyes de la Quar, i al sud cap els Replans del Berguedà i el Pla de Bages fins a Montserrat, Sant Llorenç del Munt i el Montseny.

Castellvell de Solsona: mirador privilegiat i punt de referència visual de la ciutat de Solsona. El santuari i antic castell fortificat es troba encimbellat en el turó homònim, al nord-oest de la ciutat, gaudint d'una panoràmica de 360° on es pot contemplar la muntanya de Sant Bartomeu al nord, amb el Pedraforca (2.506 m) al fons i, més enllà, el Port del Comte amb la Torre del Cadí (2.562 m) darrera; els espadats de la serra de Busa a l'est i tota la plana agroforestal dels Replans del Solsonès al sud, emmarcada per la serra de Pinós amb els perfils de Montserrat i el Montseny de fons. I fins i tot a ponent, el Montsec llunyà per sobre del massís de la Torregassa.

Castell de Cardona: fita visual d'aquesta població del Bages, el castell romànic i gòtic està encimbellat dalt del turó que domina la Conca Salina i la vall del Cardener. Considerat en temps medievals un dels castells més importants de Catalunya, avui dia és el Parador de Turisme Hotel Duca de Cardona. Des de dalt de la torre de la Minyona es té una panoràmica de 360° sobre la ciutat i el paisatge agroforestal que l'envolta, amb les serres i serrats més pròxims emmarcant la conca i, mirant cap al nord, els perfils prepirinencs del Port del Comte i els Rasos de Peguera de teló de fons.

Castell de Balsareny: encimbellat dalt d'un turó al nord d'aquesta població del Bages, domina visualment el recorregut del Llobregat per la Conca Salina, entre Navàs i Sallent. Donant la volta al castell s'obtenen bones perspectives d'aquest paisatge agroforestal tan marcat visualment pels grans promontoris dels runams salins, on destaca al fons el perfil emblemàtic de Montserrat. Igualment, es tenen excel·lents vistes sobre Balsareny, Navàs i la colònia industrial de Sant Esteve o colònia Soldevila.

Montcau: cim de 1.057 m, és el segon en altitud dins el massís de Sant Llorenç del Munt després de la Mola (1.104 m). Sense accés directe amb cotxe, s'hi arriba des de la carretera de Terrassa a Mura, concretament des del coll d'Estenalles d'on parteix el camí de poc més d'un quilòmetre. Al cim, panoràmica pràcticament de 360°, amb vistes al sud del paisatge montserratí de la Mola; a l'oest, els relleus arrodonits i de gran contrast entre roca i vegetació de la serra de l'Obac, i el propi massís de Montserrat; i a l'est, els relleus dels Cingles de Bertí i Gallifa, i el Montseny. Finalment, les visuals al nord obren el paisatge al Pla de Bages, amb els perfils dels Pirineus a la llunyania, tancant l'horitzó.

Castell de Boixadors: situat al terme de Sant Pere Sallavinera, el mirador ofereix una gran panoràmica de l'Anoia, el Bages i el Solsonès. Destaquen les perspectives de les serres de Pinós al nord, la de Castelltallat a l'est i la de Rubió al sud, amb un fons escènic rellevant com és Montserrat per una banda i el Prepirineu per l'altre. És igualment rellevant la vista que es té de tot l'altiplà de Calaf i el paisatge agrícola que s'hi desenvolupa.

Torre de la Manresana: mirador de visuals més reduïdes però molt popular i emblemàtic a la conca de Calaf. Situat a prop dels Prats de Rei, és de fàcil accés des de la carretera que uneix aquest poble amb Òdena, i permet visualitzar la plana agrícola que s'estén des de Calaf a Sant Pere Sallavinera, Dusfort, Sant Martí Sesgueioles i Prats de Rei.

Castell de Queralt: situat al sector occidental de la serra de Miralles, és una talaia privilegiada del sud-oest de l'àmbit i especialment de la unitat de les Serres d'Ancosa. Cap a l'est i al sud es tenen visuals sobre la vall de la riera de Miralles i la serra d'Ancosa, mentre que a oest i nord s'obren les perspectives al paisatge agroforestal de les Serres d'Ancosa i els Costers de la Segarra, amb Sant Martí de Tous i la Conca d'Òdena a mà dreta. Més enllà direcció ponent s'albira també la plana agrícola de les Terres de Lleida.

Tossa de Montbui: situada a l'altre extrem de la serra de Miralles, és el mirador de referència de la Conca d'Òdena i de l'entorn urbà d'Igualada, amb el paisatge agrícola de cereals, ametllers i oliveres, alternats dels característics terrers de la conca. Més enllà i si el dia és clar, s'albira fins el Port del Comte, el Cadí i el Pedraforca; mentre que a l'est, l'imponent massís de Montserrat presideix les visuals d'aquest sector meridional de l'àmbit.

Sant Jeroni: punt culminant de la serra de Montserrat (1.236 m), per accedir-hi cal caminar aproximadament un parell d'hores i mitja, si es parteix del Monestir. Més enllà de les vistes del propi massís cap a l'est, es pot contemplar una panoràmica de 360° de pràcticament totes les unitats de paisatge d'aquest catàleg, i de bona part de Catalunya. A l'oest i al nord les Comarques Centrals amb el Pla de Bages, la Conca d'Òdena, el Pla de Montserrat i, al sud, les Valls de l'Anoia, en primer terme. Igualment, té vistes sobre Manresa, Igualada i les urbanitzacions als voltants de Piera i Masquefa; a més del Solsonès, la vall del Llobregat i el Berguedà, emmarcats pel Port del Comte i la serra del Cadí, amb els Pirineus de teló de fons. També cal destacar tota la panoràmica de fora de l'àmbit, el litoral i prelitoral, i el Camp de Tarragona fins a les muntanyes de Prades.